

Tolna

vármegye

Központi

járás

Gindlicsaládi

(~~hisz~~) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Gindlicsalád

nagy (~~hisz~~) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

A község területe a neve szerint is Gindly család tulajdonképpen, a mely 1870 év előtt a család tagjai között is püörtára volt és már községgé szerveződve egy közigazgatási egységet képez a község keleti részén letelepített és leginkább naposánból élő tenyésztőlegény lakosokkal (i. n. gerjenyhégy). A község mindegy Tolna vármegyéhez tartozott. Neve nem változott. Három püorta (Kishidja, Jánosmaj és a sírhelyet képező Kistengelic 1902, 1903 és 1905 években) lett felparcellázott birtokosai, és lakosai leginkább a vármegye mintegy 50 %-ból települt ide.

Felsőhidvég és Bikád püorták 1910 évtől csatoltattak azonos névű Kölesd községhez (Tolnavármegye Alsópányjára 11218/1910 n. határozata).

Ismeretlen. (Általában a község régebbi történetére vonatkozó adatok nem voltak beszerezhetők.)

Ismeretlen.

Nagyközség. Szervezeti változás nem történt.

ad. 2. szerinti átcsatolással a fentebb püorták 1910 évtől kezdve a kölesdi anyakönyvi kerülethez csatoltattak át (Kelmárdi főszolgabíró 5841/1912 n. rendelete.)

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

A község a központi járás északi részén az alábbi községek határaitól körülvevő fekszik. Ezen községek a székhelytől (Kistengelicről) számítva a következő távolságokban fekszenek: Jánosmajor 11, - Medina 9, - Kölesd 12, - Hajdúcsanak 12, - Vagydorog 16, - Paks 21, - Timaszentgyörgy 12 1/2, - Gerjen 14,5 Fadd 13,5 km. távolságban.

A község határa síkság.

Hegy- víz- mocs. A sárvíz csatorna a község székhelyétől 8 km. távolságban a határt nyugati részében szeli át.

15877 kat. hold (birtokívek adatai alapján).
 11030 k. hold szántó, 737 k. hold rét (kaszáló),
 361 k. hold szőlő (beültetett), 2054 k. hold legelő,
 714 k. hold erdő, 67 k. hold nádas,
 736 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok, mocsár, kőbánya).

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a terjedelmük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mely terjedelműek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

Felsőtengelic, - Középtengelic, - Alsótengelic, - Katalin - Középlődveg, - Alsóplődveg, - Kádja, Fegemés, Apáti és Langos puszták.
 Kistengelic székhelyén kívül Tengelic-Hölöhegy, Kishidja és Jánosmajor telepek (parcellázott helyek) Kistengelic 2400, Kishidja 286, Jánosmajor 861, Tengelic-Hölöhegy 190 hold területtel bírnak.

Ninesenek

egy db

A község vázlatos térképe csatolva
 nincs-csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

(Népszámlálás adataiból) 3725 lélek.
 2700 r. kath., - g. kath., 600 ref.,
 400 ág. h. ev., - izr., 25 egyéb
 3350 magyar, 425 német, - tót,
 - rutén, - oláh, - horvát,
 - egyéb.

népesség szerint:
 lakosság számban 8-10% magyarországi

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földművelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Kistengelicen kb. 1200 lélekszám, a többi a felsorolt telepeken és pusztákon. Részletesebb l: melléklet.

Tengelici-Hölöhegyen 700, Jánosmajori telepen 180 lélekszámú lakosság van.

Földművelés és földművelési napszám kereset.

Részletesebb mellékletben.

Tengelici-Hölöhegyen egy 2 tanteremes elemi népiskola tanítói lakással.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Elöljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Napilijas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. A községi képviselőtestület létszáma:

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

Bíró. Törvény- (másod-) bíró. 8 esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám
3 jegyző, segédjegyző, 1 kör orvos
1 kör állatorvos, 1 irodai alkalmazott,
..... pénztári alkalmazott, egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

3 kisbíró (küldönc), 2 bába,
..... éjjeli őr és gazdasági alkalmazott.

Kistengelic km.

16 virilista, 16 választott tag, 4-4 pótag

501 A község egy választókerületet alkot.

Nincs

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

Izehlárd 21 km.
Izehlárd 21 km.
Imőnk 25 km.
Fadd 13.5 km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előjáróság cselédügyi bíráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

2 csendőrs van a község területén, egy helyben - egy Kisdja püosztán 7 km.

Van, tag. Nincs. 3 kisbíró teljesít rendszolgálatot is.

Van. Nincs.

Nincs

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság tag.

Kötelezett tűzoltóság: Önk. tűzoltó egyesület megalakulás alatt

Van. Nincs. Útca szabályozás.

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

Orvos székhelye és annak távolsága: helyben km.
Főorvos lakik a községben: egy sem
Babák száma: kettő
Lakóhelye és annak távolsága: km.
Magánbábák száma: egy
Községi gyógyszertár hol van és milyen távol? helyben km.
Községi kórház hol van és milyen távol? Szekszárd 21 km.
Szegényház vagy más jóléti intézmény? Van szegényház Nincs.
(szegények, gyermekmenhely telep)
Gondozott szegények száma: - intézeti ápolásban, magán ápolásban.
Gyermekek száma? - gyermek.
Milyen a község ivóvíze? jó
Értékelt kutya vagy vízvezeték? nincs
Folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó. kút víz jó
Fűtőberendezése? nincs
Korcsmák és vendéglők száma? 3 korcsma, 1 vendéglő, - kávéház.
Szálló, fogadó és hány? nincs
Községben közfürdő? nincs
Van-e a község határában gyógyfürdő, nincs
egy nyaraló-telep és milyen távolságra?
Községi gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? -

E) Törvénykezési beosztás.

Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Szekszárd 21 km.
Községi bíróság székhelye és távolsága? Szekszárd 21 km.

F) Pénzügyi beosztás.

Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Szekszárd 21 km.
Községi hivatal székhelye és távolsága: Szekszárd 21 km.
Községi ügybírói szakasz, vámőr, vámőrségi
szakasz, székhelye és távolsága: Tolna 13-43 km.
Községi mérési felügyelőiség székhelye és
távolsága: Pécs kb. 120 - km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középközpontok vagy más szakiskolák (iparostanociskola, g.mn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje: Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Község	tantermes	tanerés	állami	elemi
Kristengyelice	4	4		
Péngelici-rőlőköpyn	2	2		
Jánosmajorkan	2	1		
Katalin püstkán	1	1		
Klára	1	1		felekezeti
Jegenyés	1	1		
Arabi	1	1		

Nincs

Nincs

Levente egyesület van. A község testnevelés szempontjából 5 csoportra oszlik.

Izraeliárd 21 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

- 1) Kristengyelici r. kath. anyaegyház (Pécsi püspökséghez)
- 2) " " ág.h.ev. " " (Dunántúli egyházkerület)
- 3) " " ref. fiókegyház a Kajdacsai ref. anyaegyházhoz tartozik. (Dunántúli ref. egyházkerület)

Nincs

Mindhárom felekezet párber, és adóalapon való hivatással fedezeti kiadásait.

A r. kath. hitközségi képviselőtestület.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszóbor, honvéd-emlék vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Nincs.

Hősök emlékére emelt szóbor.

Műkedvelői előadások időközönként tartatnak.

Kristengyelici földműves olvasókör
Kristengyelici iparoskör.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési út (országút, megyei út, annak elnevezése, eg a községtől való távolsága). A község ában fekvő hidak, kompok, révek stb.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellék- utak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, állóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari vasutak. Közuti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy mely távolságra, melyik folyón, hol a hajó állás?

Van-e posta, távirtda, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési útvonalhoz hozzá a község?

Községi (közútló) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 hold felül) száma és terjedelme tulajdonosok út. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének életviszonyai szerint:

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, szervezete szerint) és melyik borvidékhez tartozik?

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Be van-e ültetve?

A község határát kelet nyugati irányban szeli át a Paks - Kölesdi törvényhatósági út, mely a székhelytől 2 km. távolságra esik. A község határán (a Hídja - Medinai úton) fekszik a Tárvíz esatornában épült washid, mely a község székhelyétől 8 km. távolságra esik.

A Szekszárd - Sárbozárdi vonalán

- 1, Kölesd - tengelici vasút állomás
- 2, Tengelic megálló 9 m. árkád
- 3, Hídja puszta Apáti vasút állomás

Legközelebbi hajóállomás Paks 21 km. távolságra.

- 1, Kistengelici postahivatal
 - 2, Tengelici (Kistengelice püsitán) posta és távirtda hivatal. Távközlő állomás (központ) műveleti helyen terevezés alatt.
- központi helyen —

25530 méter km.

Igen. — Nem.

Nagybirtokok: 1, Gy. Berenyószky 2000 hold, 2, Bexerédj István 2085 hold, 3, Báró Fath Pál 1976 hold, 4, Csapó Vilmos 1313 hold, 5, Sári József József 1200 hold.

Középbirtokok: 1, Bernrieder József 678 hold, 2, Büssi Schell József 431 hold, 3, Bexerédj Mária Ottilia 357 hold.

Kis és törpe birtok: 4478 hold
mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

nyomásos gazdálkodás nincs.

A birtokossági tanács nincs szervezve.

Kistengelici birtokosságának van 120 hold.

nincs

nincs

nincs

Szekszárd 21 km.

nincs

Igen 2000 □ öl

Részben

7. *Vízrendező és hasznosító társulat.* Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

Gyékényfehérvár 80 km.

8. *Állattenyésztési viszonyok.* Állatok száma: 771 ló, 1979 szarvasmarha, 15 db mén, 23 db koca
a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

lévényszerű mérések: 3723 sertés, 3994 juh 46 db, 69 koca
Lovaknál: ~~szarvasmarhák~~ szarvasmarhák: kanyhádi fajfajta, sertés: mangalica, juhoknál: racha a tenyésztési irány.
Körállatorvos helyben lakik. km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Ké a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. Háziipar és annak jellege.

Nincs

Tolna és Paks körzetekhez

Nincsenek

Gyékény

4 szatács

1. Langya fogó és értékesítő szövetkezet
2. Kistengelic és vidéke Hitelszövetkezet (O. K. H. tagja)

Mészáros 2, kocsismáros 5, asztalos 3, cipész 3, gépészkovács
Kovács 1, bogrács 2, Gócs 4, Kőműves 1
Nincs

2 motor malom 2-2 munkással

Gyékényfehérvár kb. 80 km.

Gyékény 21 km.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben tölthető ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

5. Fél nem sorolt más községi és közjövődélmek.

5 középület
 1, Községi körjegyzői lakással, lakrészeinek száma 14.
 2, Orvosi lakás 5 lakrészrel
 3, Adóügyi jegyzői lakás 3 lakrészrel
 4, Kistérségi elemi iskola 4 tanteremmel
 5, Fánomajori " " 2 " és egyenlő tanítói lakás 2 lakrészrel.
 A 2 alatti orvosi lakás 1/4 része Szedres községé
 8 kat. hold szántó és rét, vásártér, nek szerezteletti be.
 legelő, kat. hold erdő,
 egyéb
 kishaszonbérlet útján

nincs

Földadó 40781 K 60 f. Házadó 6538 K
 49 f. Ált. kereseti adó 3944 K f. Tár-
 sulati adó K f. Vagyon- és jöv.
 adó 41176 K 50 f.

Marhalével kezelés, anyahőmgyi kivonatok kiállítás díjai,
 bor és hús fogyasztási adók, régréshajtási díjak.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

A községnek aránylag igen gyors fejlődését a felparcellázott és székhelyül kijelölt Kistérségi beépítési és beszerzése tette lehetővé, mely ehhez szerezési felhívásról fogva is a körülírt körülmények és lakott helyek közszükségletének kielégítésére vált hivatottá. —

Vásár és piactartás, ittközés, villanyvilágítás, — megálló állomásnak városi helyiséggel és szabad állomással való kibővítése, Orvoda, és egyéb közművelődési eszközök létesítése képezi a község legközvetlenebbi feladatát. —

Gyindicsaládon, 1925. évi november hó 21. in.

A község pecsétjének lenyomata:

[Handwritten signature]
 Községi (kör-) jegyző.

